

Брюксел, 5 юни 2025 г.
(OR. en)

9932/25

ENV 476
CLIMA 195
AGRI 251
FORETS 36
ENER 217
TRANS 226
IND 172
SAN 306

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 5 юни 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 280 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
Европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 280 final.

Приложение: COM(2025) 280 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.6.2025 г.
COM(2025) 280 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси

Европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси

1. ВЪВЕДЕНИЕ — ПРЕДСТАВЯНЕ НА ТЕМАТА

Водата е живот. Човешките същества, повечето видове и природата, в която живеем и от която зависим, не могат да оцелеят без вода. Нашата околна среда, икономиката, продоволствената и енергийната сигурност и качеството на живота ни зависят от стабилното снабдяване с вода с подходящо качество.

Днес обаче не можем повече да приемаме водата за даденост, като това се отразява на гражданите, предприятията и околната среда. Европа е най-бързо затоплящият се континент на Земята вследствие на изменението на климата. Климатичните въздействия, като екстремни горещини, катастрофални наводнения, продължителни суши и горски пожари, се увеличават и ще продължат да се увеличават по честота и тежест. Тези явления предизвикват въздействия върху здравето и преждевременна смърт, смущения в енергоснабдяването и снабдяването с питейна вода и нарастващи икономически загуби¹ за предприятията, земеделските производители и аквакултурите. Ако не се вземат мерки, свързаните с водата неравенства потенциално могат да навредят на цялостното икономическо, социално и териториално сближаване в ЕС² и в световен мащаб. Това важи с особена сила за най-отдалечените региони на ЕС, където климатичният натиск и инфраструктурните празнини превръщат достъпа до чиста и безопасна вода в сериозно предизвикателство. **Достъпът до чиста и финансово достъпна вода е човешко право и обществено благо.**

За ЕС устойчивостта на водните ресурси е въпрос на сигурност и подготвеност за кризи. Водата е основна потребност и ресурс от критично значение. Както е посочено в европейската стратегия за Съюз на подготвеност, сигурността на снабдяването с чиста и финансово достъпна прясна вода трябва да бъде „водещ приоритет“ за Съюза³.

Инвестирането в устойчиво управление на водите и иновации ще укрепи европейските предприятия и ще повиши конкурентоспособността. Пет от десетте най-големи дългосрочни глобални риска за предприятията, идентифицирани от Световния икономически форум⁴, са свързани с водата. Неустойчивото управление на водите подкопава цялостната сигурност на снабдяването и конкурентоспособността ни, както е признато в Компаса за конкурентоспособността⁵ и Пакта за чиста промишленост⁶. Това изисква по-добро

¹ Само през 2022 г. сушите са причинили извънредни загуби в размер на около 40 милиарда евро. Между 1980 г. и 2023 г. наводненията са причинили загуби в размер на 325 милиарда евро. Замяряването на водите също води до разходи в размер от 55 до 73 милиарда евро. Вж. проучване на Комисията относно цената на бездействието в контекста на предстоящия преглед на изпълнението на политиките в областта на околната среда.

² Девети доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване, глава 4 „Екологичен преход“, 2024 г. (https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en).

³ Европейска стратегия за Съюз на подготвеност, JOIN(2025) 130 final.

⁴ „Доклад за глобалните рискове за 2024 г.“ Тези пет основни глобални риска, свързани и с водата, са: 1) екстремни метеорологични явления, 2) критични промени в системите на Земята, 3) загуба на биоразнообразие и разрушаване на екосистеми, 4) недостиг на природни ресурси и 5) замърсяване <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>.

⁵ COM (2025) 30 final — Компас за конкурентоспособността на ЕС.

⁶ COM(2025) 85 final — Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация.

интегриране на устойчивостта на водните ресурси в стопанските решения, а също така и интегрирана визия за устойчиво управление на водите, която отразява дългосрочните климатични сценарии.

Устойчивостта на водните ресурси е значителна стопанска възможност за промишлеността на ЕС. Европа е световен лидер в областта на технологиите за водата, като на нея се падат 40 % от всички свързани с тях патенти в световен мащаб⁷. Само през 2022 г. секторът е генерирал 111,7 милиарда евро добавена стойност и е поддържал 1,6 милиона работни места в 81 500 предприятия, повечето от които са МСП⁸. Трябва да използваме тази позиция и да засилим конкурентното предимство на ЕС в рамките на единния пазар и в чужбина. Например, в някои сектори има потенциал за намаляване на разходите за вода и оперативните разходи с до 2,8 милиарда евро годишно, за създаване на допълнителни 9000 работни места годишно, като същевременно се развива необходимият световен експертен опит⁹.

Силното европейско глобално лидерство в областта на устойчивостта на водните ресурси е възможност за изграждане на стратегически съюзи с международни партньори. В световен мащаб конкуренцията за намаляващите запаси от прясна вода изостря конфликтите и принудителната миграция. При сегашните темпове търсенето на вода в световен мащаб ще надхвърли наличните количества с 40 % през 2030 г.¹⁰ В световен мащаб свързаните с водата бедствия са причина за принудителната миграция на 40 милиона души и са нанесли щети за над 480 милиарда евро през 2024 г.¹¹ Като се основава на световния консенсус¹², че настоящият ни модел на управление на водите не е устойчив, ЕС е решен да превърне предстоящата през 2026 г. Конференция на ООН за водите в крайъгълен камък за постигане на напредък към Целите за устойчиво развитие.

Поради всички тези причини е крайно време устойчивостта на водните ресурси да бъде поставена на първо място в политическия дневен ред както беше заявено от Европейския съвет¹³, Европейския парламент¹⁴ и Европейския икономически и социален комитет¹⁵. Ето защо в своите политически насоки за периода 2024—2029 г. председателят Фон дер Лайен обяви нова европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси. Тя трябва да помогне на всички части на ЕС да подобрят управлението на своите водни обекти, да се справят с недостига на вода, да повишат конкурентното новаторско предимство на водния сектор¹⁶, като същевременно възприемат чист и кръгов подход.

⁷ Европейско патентно ведомство, „Иновации в технологиите, свързани с водите“ (юли 2024 г.), достъпно [ТУК](#).

⁸ Евростат, „Businesses in the water supply, sewerage, waste management and remediation sector“ („Предприятия в сектора на водоснабдяването, канализацията, управлението на отпадъците и възстановяването“) (данните са извлечени през февруари 2025 г.), достъпно [ТУК](#).

⁹ Water Europe (2024 г.) социално-икономическо проучване за стойността на инвестициите на ЕС във водите.

¹⁰ Доклад на Глобалната комисия по икономика на водата, 2024 г.

¹¹ Инструмент за глобален мониторинг на водите: обобщаващ доклад, 2024 г. | платформа PreventionWeb.

¹² Постигнат на Конференцията на ООН за водата през 2023 г.

¹³ Заключение на Европейския съвет от 23 март 2023 г. — EUCO 4/23

¹⁴ Резолюция на Европейския парламент от 7 май 2025 г. относно Европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси (2024/2104(INI)).

¹⁵ Общо становище „Призив за син пакт на ЕС“ на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) ССМІ/209 от 25 октомври 2023 г.

¹⁶ В това съобщение водният сектор обхваща предприятия — публични или частни — които се занимават с (питейно) водоснабдяване и пречистване на отпадъчни води, включително градски и промишлени отпадъчни води. Това включва, наред с другото, инженеринг в областта на водите, изграждане на водна инфраструктура, разработване и доставка на оборудване и технологии, свързани с водите.

Държавите членки са организирали управлението на водите по различни начини, включващи различни форми на публична или частна собственост, или комбинация от двете. Настоящата стратегия изцяло зачита този национален избор и признава, че не съществува универсален подход, като по-специално се има предвид, че достъпът до вода варира значително между различните държави членки, както и уязвимостта на различните сектори към недостига на вода.

2. ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ

Настоящата стратегия очертава пътя на Европа за постигане на устойчивост на водните ресурси, който е твърдо свързан с визията за 2050 г., представена от ЕС на Конференцията на ООН за водите през 2023 г., за ЕС на устойчивите водни ресурси, осигурявайки водна сигурност за всички. Това включва защита и възстановяване на водните екосистеми, както и справедлив баланс между търсенето и предлагането на вода, отговарящ на настоящите нужди, включително реализирането на човешкото право на безопасна питейна вода и добри санитарно-хигиенни условия, без да се застрашават правата на бъдещите поколения.

За да поставим Европа на пътя на устойчивостта на водните ресурси, трябва да работим по три цели:

1. Възстановяване и опазване на водния цикъл като основа за устойчиво водоснабдяване.
2. Изграждане съвместно с гражданите и икономическите субекти на интелигентна по отношение на водните ресурси икономика по начин, който подкрепя конкурентоспособността на ЕС, привлекателен е за инвеститорите и подпомага един процъфтяващ воден сектор на ЕС.
3. Осигуряване на чиста вода и добри санитарно-хигиенни условия на достъпни цени за всички по всяко време и овластяване на гражданите за устойчивост на водните ресурси.

Законодателството и политиките на ЕС, включително Европейският зелен пакт, осигуряват стабилна основа за постигането на тези цели¹⁷. Държавите членки и техните местни или регионални власти често са в най-добра позиция да се справят с управлението на водите, тъй като те най-добре познават собствените си условия, предизвикателства и възможни решения. В стратегията напълно се признава, че държавите членки са свободни да организират своите системи за водоснабдяване както намерят за добре, в рамките на правото на Европейския съюз. За да се подкрепят инициативите на държавите членки и да се засили трансграничното сътрудничество в областта на водите, в документа са определени пет области на действие на ЕС: i) управление и изпълнение; ii) финанси, инвестиции и инфраструктура; iii) цифровизация; iv) научни изследвания и иновации, промишленост и умения; и v) сигурност и подготвеност.

2.1 Възстановяване и опазване на водния цикъл като основа за устойчиво водоснабдяване

Добре функциониращият воден цикъл е от съществено значение за устойчивостта на водните ресурси. Водата преминава през цикъл, който съхранява по естествен начин, пречиства и освобождава водата, процес, който зависи от здрави почви, влажни зони, гори и други екосистеми. Въпреки това, прекомерната експлоатация и лошото управление на водните ресурси, замърсяването, както и изменението на климата и влошаването на състоянието на

¹⁷ Вж. прегледа на основните цели, заложи в съществуващото законодателство в приложение II.

околната среда са засегнали дълбоко този цикъл и са намалили сериозно както количеството, така и качеството на водата.

Съществуващата рамка на ЕС за пресните води, включваща Рамковата директива за водите¹⁸, Директивата за управление на наводненията¹⁹ и Регламента за възстановяване на природата²⁰, осигурява всеобхватна регулаторна рамка за водния цикъл на Европа. Въпреки това ще е необходимо ефективно прилагане, за да се възстанови водният цикъл по отношение на количеството и качеството на водата. Целта на Рамковата директива за водите за постигане на добро състояние на всички водни обекти до 2027 г.²¹ и целите на Директивата за наводненията остават компасът за действие. Комисията ще определи приоритетите за принудително изпълнение въз основа на последната си оценка на националните планове за управление на речните басейни (ПУРБ) и плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН) в диалог с държавите членки²². За да подпомогне допълнително работата на държавите членки за справяне с недостига на вода и сушиите, Комисията ще разработи показатели за недостига на вода и ще публикува технически насоки относно плановете за управление на сушиите. Регламентът относно възстановяването на природата дава възможност да се подпомогне управлението на количеството вода и да се повиши устойчивостта както срещу суши, така и срещу наводнения, с помощта на природосъобразни решения. Устойчивостта на водните ресурси и устойчивостта спрямо изменението на климата трябва да бъдат напълно интегрирани в националните планове за възстановяване, които трябва да бъдат разработени до 2026 г.

Целта на Рамковата директива за морска стратегия от 2008 г. за постигане на добро екологично състояние на морските води до 2020 г. не беше постигната. Морското биоразнообразие намалява, а замърсяването от реките продължава да вреди на морския живот. В съответствие с неотдавнашна оценка²³ Комисията ще преразгледа Рамковата директива за морска стратегия, за да подобри съгласуваността ѝ с достиженията на правото на ЕС в областта на пресните водни ресурси, като се съсредоточи върху постигането на резултати чрез намаляване на изискванията за докладване и подобряване на управлението на данните и управлението в рамките на регионалните морски конвенции.

В допълнение към съществуващото законодателство трябва да увеличим усилията си за подобряване на задържането на водата на сушата. В съответствие с Пакта на ЕС за

¹⁸ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

¹⁹ Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно оценката и управлението на риска от наводнения (ОВ L 288, 6.11.2007 г., стр. 27—34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

²⁰ Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2024 г. относно възстановяването на природата и за изменение на Регламент (ЕС) 2022/869 (ОВ L, 2024/1991, 29.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

²¹ Доклад за състоянието на водите в Европа на Европейската агенция по околна среда (ЕАОС) <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>

²² Комисията издаде специфични за всяка държава препоръки по 7 клъстър: а) ускорени действия за намаляване на разликата в спазването на изискванията; б) увеличаване на инвестициите; в) справяне с основните видове натиск; г) повишаване на устойчивостта срещу екстремни събития, свързани с водите (включително конкретна препоръка за ефективно прилагане на Директивата за наводненията); д) трансгранично сътрудничество; е) изключения и ж) мониторинг, оценка и докладване. За повече информация вижте https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en

²³ [Оценка на Рамковата директива за морска стратегия \(SWD\(2025\)50\)](#) и нейното [приложение](#).

океана ние трябва да дадем приоритет на използването на пълния потенциал на нашите екосистеми за съхраняване, пречистване, освобождаване и възстановяване на водата на сушата и в морето, въз основа на подхода „от извора до морето“. По пътя си обратно към морето прясната вода естествено се съхранява в почвите, горите, влажните зони, заливните тераси и други екосистеми. Необходимо е да се възстанови естествената абсорбираща функция на ландшафта, за да се попълнят запасите от подземни води и да се защити биологичното разнообразие. За по-добра координация и мащабиране на съществуващите инициативи²⁴, насочени към увеличаване на задържането на вода на сушата, Комисията ще разработи „Инструмент за задържането на водата“ („Sponge Facility“), който ще осигури съгласувана рамка за нови и съществуващи инициативи за увеличаване на задържането на вода на сушата. Както е посочено във Визията за земеделието и храните, Комисията също така възнамерява да стимулира и подкрепя земеделски практики, чрез които се възстановява, поддържа или подобрява състоянието на почвата, като например биологично земеделие и агроекологични подходи, които задържат водата в почвата. В градските райони трябва да се насърчават „градовете попивателни“, природосъобразни решения за контролирано абсорбиране и освобождаване на вода. Освен това от съществено значение е интегрираното управление на пресните и морските води. Замърсяването речните екосистеми, нарушаването на седиментните потоци и недостигът на вода оказват силно въздействие върху здравето на морските екосистеми и жизнеспособността на социалните и икономическите дейности, които зависят от тях, като рибарство, аквакултури или туризъм²⁵. Крайбрежните райони играят решаваща роля във водния цикъл и са от ключово значение за предотвратяване на навлизането на замърсяване от сушата в морето. Ефективното териториално планиране може да намали уязвимостта на крайбрежните общности, градовете, морските пристанища, ниските речни делти спрямо изменението на климата, докато морските пристанища също трябва да допринесат за свеждане до минимум на замърсяването от кораби, като се придържат към съответните закони и политики. Това е и една от темите, които ще бъдат разгледани в обявената от Комисията стратегия на ЕС за пристанищата. И накрая, устойчивото и интегрирано управление на вътрешните водни пътища може значително да допринесе за устойчивостта на водните ресурси чрез по-добро адаптиране към суши и наводнения, като същевременно се запази свързаността на плавателните маршрути.

Съхраняването на вода в резервоари и други изкуствени съоръжения изисква особено внимание и внимателно планиране и координация, тъй като много икономически сектори се нуждаят от стабилно водоснабдяване и често имат различни нужди през годината²⁶. Действията по управление на водите трябва да дават приоритет на природосъобразните решения, но също така трябва да разчитат на изкуствени съоръжения или на комбинация от двете. При планирането на нови язовири и водохранилища следва внимателно да се оценява въздействието им върху околната среда, като се включват всички заинтересовани страни, и да се гарантира, че тези действия са част от интегрирана и устойчива

²⁴ Мисии за адаптация към изменението на климата и за почвите, Ръководство за устойчиви на изменението на климата ландшафти, тематично партньорство „Град, чувствителен към водата“ в рамките на Програмата на ЕС за градовете (UAEU) и проектът на Interreg за „градове попивателни“ в Дунавския регион (Interreg Danube Region Sponge City).

²⁵ Macias, D., Bisselink, B., Carmona-Moreno, C. *et al.* The overlooked impacts of fresh water scarcity on oceans as evidenced by the Mediterranean Sea („Пренебрегваните въздействия на недостига на прясна вода върху океаните, както се демонстрират в Средиземно море“). *Nat Commun* 16, 998 (2025 г.).

²⁶ Обща стратегия за прилагане (CIS) съгласно Ръководен документ № 24 „Управление на речните басейни при променящ се климат“ по Рамковата директива за водите, достъпен [ТУК](#).

стратегия за управление на водите, която напълно отразява дългосрочните референтни сценарии и прогнози за климата, за да се избегнат неуспешни инвестиции.

Количеството и качеството на водата са двете страни на една и съща монета и ние трябва да продължим да работим за предотвратяване на замърсяването при източника. През 2021 г. само 39,5 % от повърхностните води на ЕС са в добро екологично състояние и само 26,8 % са в добро химично състояние²⁷. Действията трябва да се засилят и да се съсредоточат върху предотвратяването на неустойчивото използване и управление на земята, както и върху хидроморфологичните промени, лошото структурно управление на водите, дължащо се както на законно, така и на незаконно прекомерно водоземане, неефективното използване на водата в различните сектори и замърсяването на водата, свързано с дейности като селското стопанство, промишленото производство, минното дело и управлението на отпадъците.

Замърсяването на водите оказва пряко въздействие върху здравето. Може да доведе до болести, предавани чрез водата, и да увеличи антимикробната резистентност. Кризата, свързана с COVID-19, показва важността на проследяването на патогените и здравните параметри в отпадъчните води съгласно подхода „Едно здраве“, тъй като здравето на хората, животните, растенията и околната среда са тясно свързани помежду си²⁸. Комисията ще продължи да подкрепя изграждането на капацитет и развитието на инфраструктура за наблюдение на отпадъчните води, особено с оглед на това, че изменението на климата влошава здравните рискове от свързаните с водата заболявания²⁹.

Необходими са спешни действия за справяне със замърсителите, които представляват риск за нашите жизненоважни източници на питейна вода. Силно устойчивите замърсители, като PFAS³⁰, продължават да се натрупват във водите на ЕС и причиняват въздействия върху здравето, които се оценяват на 52—84 милиарда евро годишно³¹. Това също е основен източник на обществена загриженост. Замърсяването на водите и моретата, включително с пластмасовите микрочастици, трябва да се решава при източника или по пътищата на разпространение в съответствие с Плана за действие за нулево замърсяване³². Освен това ЕС трябва да предприеме решителни усилия за почистване на местата, които вече са силно замърсени с тези и други широко разпространени, устойчиви, биоакмулиращи и токсични вещества, особено когато тези вещества все още са необходими за обществото и промишлените приложения. Почистването следва да се основава на принципа „замърсителят плаща“, като публични средства се отпускат за почистването на безстопанствени обекти, където не може да се намери отговорно лице. Въпреки че усилията за възстановяване са много

²⁷ Доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно прилагането на Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО) и Директивата за наводненията (Директива 2007/60/ЕО) Трети планове за управление на речните басейни Втори планове за управление на риска от наводнения, COM(2025) 2 final.

²⁸ Препоръка 2023/С 220/01 на Съвета за засилване на действията на ЕС за борба с антимикробната резистентност (АМР); фармацевтичен пакет; и преработен текст на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (Директива (ЕС) 2024/3019).

²⁹ Европейска агенция за околна среда (2024 г.) В отговор на въздействието на изменението на климата върху човешкото здраве в Европа: фокус върху наводненията, сушите и качеството на водата. Доклад 3/2024 на ЕАОС.

³⁰ Перфлуороалкилирани и полифлуороалкилирани съединения.

³¹ [Северен съвет на министрите, данни за 2019 г.](#)

³² Действията за отстраняване на PFAS, изложени в настоящата стратегия, допълват усилията на Комисията за справяне с емисиите на PFAS при източника съгласно законодателството за химическите вещества REACH. В този контекст следва да се отбележи, че до края на 2025 г. Комисията очаква да приеме ограничение за всички PFAS в противопожарната пяна — един от главните източници на емисии.

скъпи³³, научните изследвания и иновациите могат значително да намалят тези разходи чрез нови технологии, включително на биологична основа, които ще бъдат насърчавани в стратегията за биоикономика. Освен това, ако бъдат намерени партньори, които желаят да инвестират заедно с ЕС, Комисията ще представи предложение за създаване на публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за откриване и отстраняване на PFAS и други устойчиви химикали.

Ограничаването на замърсяването на водните екосистеми с хранителни вещества следва да бъде поставено в центъра на възстановяването на качеството на водите. Хранителните вещества от селското стопанство, градските населени места и други източници оказват влияние върху здравето на хората и причиняват цъфтеж на водораслите и изчерпване на кислорода, които са смъртоносни за водните екосистеми. Това продължава да бъде сериозно предизвикателство и води до социално-икономически загуби, които само по отношение на азота се оценяват на 75 до 485 милиарда евро годишно³⁴. Тези разходи изискват ускорени действия от извора до морето, включително по-добро прилагане на Директивата за нитратите във всички държави членки.

Комисията ще подпомогне държавите членки при оценката на необходимите индивидуални намаления на замърсяването с хранителни вещества, включително чрез подобро моделиране, интерактивни карти и обмен на най-добри практики. Комисията ще продължи да подкрепя подобреното и интегрирано управление на хранителните вещества чрез различни съществуващи форуми, ще допринесе за финансирането на съоръжения за съхранение на оборски тор и ще насърчава кръговия характер на хранителните вещества, което може да помогне за намаляване на употребата на изкуствени торове. При полезно взаимодействие с работата за животновъдството, обявена във Визията за селското стопанство и храните, тези действия ще допълнят разработването на дългосрочна визия, която зачита разнообразието на животновъдството в ЕС, като същевременно гарантира неговата устойчивост. Тя ще засили и усилията за насърчаване на екстензификацията на селското стопанство в регионите с висока концентрация на селскостопански животни.

Водещи действия — Възстановяване и опазване на водния цикъл	График
Определяне, включително чрез структурирани диалози с държавите членки, на приоритетите за прилагане на Рамковата директива за водите и Директивата за наводненията, с акцент върху качеството и количеството на водата.	2025—2026 г.
Преразглеждане на Рамковата директива за морска стратегия.	2027 г.
Разработване на показатели за недостиг на вода и на Техническо ръководство за планове за управление на сушиите.	2026—2027 г.
Подкрепа за справяне с основните източници на замърсяване:	2027 г.

³³ Икономическите разходи, свързани с почистването на замърсяването с PFAS в Европа, се оценяват на 5 до 100 милиарда евро годишно, като само за водния сектор разходите за пречистването на питейна вода могат да достигнат 18 милиарда евро годишно, а оценката на разходите за пречистване на отпадъчни води и управление на утайки от отпадъчни води е още по-висока. Тези разходи са оценени от Forever Lobbying Project; Допълнителна информация е достъпна на адрес: <https://foreverpollution.eu/lobbying/>

³⁴ Van Grinsven et al, Costs and Benefits of Nitrogen for Europe and Implications for Mitigation („Разходи и ползи от азота за Европа и отражение върху смекчаване на последствията“), 2013 г. Азотните емисии и разходите за щети, свързани с тях, включват емисиите от всички сектори в повърхностните, подземните и морските води и във въздуха.

• Публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за откриване и отстраняване на PFAS и други устойчиви химикали, ако се намерят подходящи партньори. • Създаване на инструментариум за подпомагане на държавите членки с цел подкрепа на действия за намаляване на замърсяването с хранителни вещества, включително чрез подобро моделиране, интерактивни карти и обмен на най-добри практики.	2026—2027 г.

2.2 Изграждане на интелигентна по отношение на водните ресурси икономика, която не оставя никого настрана, подкрепя конкурентоспособността на ЕС и привлича инвеститори

Водата е ограничен ресурс, който трябва да се използва ефективно. Трябва да намалим потреблението във всички сектори на икономиката, като насърчаваме пестенето на вода, ефективното и повторното ѝ използване. В условията на все по-голям недостиг на вода и суши това е от съществено значение, за да се продължи осигуряването на водоснабдяване, да се посрещнат нуждите на различните потребители по справедлив начин и да се поддържат водните и сухоземните екосистеми. Това е особено важно в регионите с остри огнища на прекомерно потребление, където недостигът на вода се превръща в системно явление и значителна пречка за икономическото развитие, включително в някои отдалечени и островни общности, където наличието на прясна вода е ограничено. При по-нататъшно изменение на климата регионите, засегнати от недостига на вода, ще се увеличат значително³⁵. Ефективността трябва да се съсредоточи по-специално върху най-интензивните потребители на вода, както настоящи, така и бъдещи, които също така са най-заинтересовани да се избегне прекомерното водоземане, водещо до евентуални смущения във водоснабдяването.

Ефективното използване на водата е от ключово значение и трябва да бъде на първо място. Настоящата стратегия е придружена от препоръка за прилагане на принципа за поставяне на водната ефективност на първо място, вдъхновена от опита с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място³⁶. В нея са заложени ръководни принципи за вземането на решения и инвестициите на базата на ясно и предвидимо, но гъвкаво определяне на приоритетите в начина на управление на търсенето и предлагането на вода. В целия ЕС приоритет трябва да бъде ограничаването на търсенето и на прекомерното водоземане. Това следва да бъде последвано от ефективност при проектирането и повторно използване, докато увеличеното предлагане следва да бъде последната възможност.

За да се насочат действията за ефективно използване на водата в ЕС, с оглед на потенциала за икономии на вода³⁷, ЕС следва да се стреми да повиши ефективността на използването на водата с поне 10 % до 2030 г. Комисията ще работи с държавите членки и заинтересованите страни за разработването на съвместна методика за цели за ефективно използване на водата, като се вземат предвид териториалните и други различия между

³⁵ Европейската агенция за околна среда (ЕАОС), Европейска оценка на риска, свързан с климата (EUCRA), 2024 г. За подробна информация относно недостига на вода вж. по-специално глава 5 „Сигурност на водите“.

³⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en

³⁷ „Water savings for a water resilient Europe“ („Пестене на вода за Европа с устойчиви водни ресурси “), Европейска агенция за околна среда 2025 г., предстоящо издание.

държавите, регионите и секторите. Въз основа на това, при прегледа на тази стратегия през 2027 г., Комисията възнамерява да разработи общи критерии. Някои държави членки вече са си поставили конкретни цели за повишаване на ефективността на използването на водата на национално, регионално ниво или на ниво речен басейн³⁸. Насърчават се държавите членки да определят свои собствени цели за ефективно използване на водата въз основа на националните условия.

Една интелигентна по отношение на водните ресурси икономика има нужда от по-добър контрол върху ресурсите. По данни за периода 2010—2021 г.³⁹ 81 % от общото потребление на вода се пада на потребители, които я вземат директно от източника, използвайки частни системи, а много държави членки не разполагат с точни данни за наличната прясна вода. В съответствие с Рамковата директива за водите компетентните органи трябва да извършват актуални оценки на наличността на вода и на водовземането от страна на потребителите на вода и да увеличат усилията си за регистриране и контрол на всички водовземания, загуби и връщания. Въвеждането на интелигентни измервателни уреди за водата във всички икономически сектори ще спомогне за стриктното наблюдение на водните потоци и ще помогне на гражданите и предприятията да управляват по-ефективно потреблението на вода. Комисията ще насърчава обмена на най-добри практики в областта на водните баланси и интелигентното измерване на потреблението на вода във всички икономически сектори. Тя ще работи и за стартирането на инициативата на ЕС „Водна инфраструктура и интелигентни измервателни уреди за всички“ (вж. раздел 3.3). Освен това до края на 2026 г. тя ще направи оценка на качеството на наличните данни за водите и когато е целесъобразно ще преразгледа съответното законодателство, за да въведе нови модули за икономически сметки за околната среда за сметките за водата⁴⁰.

Особено внимание трябва да се обърне на оценката и, където е възможно, на ограничаването на нуждите от вода, които вървят заедно с прехода за чиста промишленост и цифровизация, като това се подкрепи от интелигентно планиране за водите. Ключови за стратегическата автономия на ЕС сектори, като производството на батерии, полупроводници, водород, микрочипове и центрове за данни, потребяват големи количества, често свръхчиста вода⁴¹. Същевременно напредъкът в прехода към чиста енергия и декарбонизацията на енергийната система на ЕС ще спомогне за подобряване на управлението на водите⁴². В този контекст икономии на вода и енергия, които обикновено вървят ръка за ръка, трябва да бъдат максимално увеличени, а устойчивостта на водните ресурси трябва да получи специално внимание при териториалното планиране. По-специално, за да насърчи пестенето на вода в центрове за данни, Комисията ще оцени тяхната енергийна ефективност и цялостна устойчивост и ще предложи минимални стандарти за ефективност, включително за потреблението на вода⁴³. За да подпомогне държавите членки при определянето на най-добрите райони за създаване на водоемки стопански дейности и привличането на необходимите инвестиции в областта на водите, Комисията ще подобри

³⁸ Например Франция си е поставила за цел да намали водовземането с 10 % до 2030 г.

³⁹ Water Europe (2024 г.) социално-икономическо проучване за стойността на инвестициите на ЕС във водите.

⁴⁰ Регламент (ЕС) 2024/3024 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2024 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 691/2011 по отношение на въвеждането на нови модули за икономическите сметки за околната среда.

⁴¹ Water Europe (2024 г.) социално-икономическо проучване за стойността на инвестициите на ЕС във водните ресурси.

⁴² Програмите за чиста енергия на Международната агенция по енергетика (IEA) могат да помогнат за преодоляване на кризата с водата, 22 март 2023 г.

⁴³ Доклад на Комисията до Съвета и Парламента съгласно член 12 от Директива 2023/1791 относно енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (преработен текст).

съществуващите инструменти за визуализация, които обединяват данни за околната среда и данни, свързани с водните и енергийните мрежи.

Безопасното повторно използване на водата в селското стопанство, производството на енергия и промишлените процеси трябва да бъде в основата на интегрираното управление на водите. Понастоящем само 2,4 % от отпадъчните води се използват повторно в ЕС, като разликите между държавите членки са значителни и варират от нула до 80 %⁴⁴. Комисията ще подкрепя държавите членки чрез насоки за безопасното повторно използване на водите, както и чрез изграждане на капацитет в контекста на прилагането на съществуващото законодателство⁴⁵. До юни 2028 г. Комисията ще направи оценка на Регламента за повторното използване на водата и впоследствие ще обмисли разширяване на обхвата му в зависимост от резултатите от оценката.

При общественото водоснабдяване, което представлява 13 % от потреблението на вода в ЕС, вниманието трябва да се насочи към борбата с течовете и непредвидените загуби, подкрепена от цифрови инструменти. Тъй като настоящите национални нива на течовете варират от 8 % до 57 %, потенциалът за подобрене е значителен, особено чрез интелигентно измерване на водата и дистанционно откриване. Директивата за питейната вода изисква от държавите членки да намалят течовете във водоснабдителните мрежи. Държавите членки, отчитащи нива на течове при водоснабдяването над общеевропейския праг, който ще бъде определен до 2028 г., ще трябва да представят до 2030 г. национални планове за действие за намаляване на течовете на вода в своите водоснабдителни мрежи.

Устойчивите хранителни системи са основен съюзник на устойчивостта на водните ресурси, а общата селскостопанска политика играе решаваща роля. Устойчивото селско стопанство и управление на горите допринасят значително за повишаване на устойчивостта на водните ресурси и климата, като смекчават последиците от сушите и наводненията (раздел 2.1). От друга страна, производството, преработката, продажбата на дребно, опаковането и транспортирането на храни оказват силно въздействие върху качеството и количеството на водата. На селското стопанство се падат 51 % от общото потребление на вода в ЕС, като разликите между Северна и Южна Европа са много съществени⁴⁶. Във Визията за земеделието и храните се подчертава значението на качеството и наличието на водата за продоволствената сигурност. Освен това следва да се подкрепят допълнително устойчивото рибарство и марикултурата, тъй като за тяхното производство не се използва прясна вода.

Общата селскостопанска политика (ОСП) и националните стратегически планове осигуряват подкрепа за селскостопанските практики и инвестиции, които повишават водната ефективност, кръговостта и подобряват задържането на вода, като същевременно ограничават замърсяването с хранителни вещества и пестициди. Това включва и подкрепа за биологичното земеделие с неговите многобройни ползи, свързани със здравето на почвата, и ограничаването на употребата на изкуствени торове, хербициди и пестициди. От решаващо значение е да се гарантира, че държавите членки използват максимално тези възможности и насърчават устойчиви по отношение на водните ресурси

⁴⁴ Работен документ на службите на Комисията: Оценка на въздействието *Придружаваща документ* Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно минималните изисквания за повторното използване на водата, SWD(2018) 249 final.

⁴⁵ Регламентът за повторното използване на водата, преразгледаната Директива относно емисиите от промишлеността и преразгледаната Директива за пречистването на градските отпадъчни води.

⁴⁶ Европейска агенция за околна среда (2024 г.) Състояние на водите в Европа през 2024 г. Доклад 07/2024 на ЕАОС Служба за публикации на Европейския съюз. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/european-state-of-water-2024>

земеделски практики, като например прецизно земеделие, капково напояване, повторно използване на водата, подобро управление на почвите и използване на пестициди, характеристики на ландшафта и по-устойчиви на климата култури. През следващия програмен период Комисията ще продължи стимулирането на земеделските стопани да подобряват екологичните и климатичните показатели на своите стопанства, включително към по-добро управление на водите.

Производството на енергия с ефективно използване на водата може да допринесе значително за устойчивостта на водните ресурси. 17 % от общото потребление на вода в ЕС се използва като изходна суровина или охлаждащ агент⁴⁷. Ако бъдат намерени подходящи партньори, които желаят да инвестират заедно с ЕС, Комисията ще представи предложение за създаване на публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за сухо охлаждане.

Устойчивостта на водните ресурси трябва да бъде интегрирана във всички промишлени сектори. Преразгледаната Директива относно емисиите от промишлеността ще гарантира, че големите промишлени субекти постепенно ще намалят потреблението на вода, ще повишат водната ефективност и ще подобрят повторното използване на водата в производствените процеси. Ефективното и повторното използване на водата следва да бъдат интегрирани в най-водоемките промишлени сектори, по-специално чрез наличните платформи за подкрепа на заинтересованите страни⁴⁸. В този контекст Комисията ще стартира пилотен проект за насърчаване на ефективното използване на водата в избрани промишлени клъстери.

Повишаване на предлагането чрез използване на морска вода като заместител на прясната вода може да бъде част от решението, особено в регионите, засегнати от недостиг на вода, ако се извършва по устойчив начин. Като част от интегриран подход за управление, който дава приоритет на ограничаването на търсенето пред увеличаването на предлагането в зависимост от местните условия, обезсоляването на морска вода може да осигури стабилно водоснабдяване извън хидроложкия цикъл. Въпреки това то остава скъпо, много енергоемко и води до значителни въздействия върху околната среда. Ето защо Комисията ще подкрепи иновации в тази област с оглед ограничаване на потреблението на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове, по-специално чрез насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници. Новаторските решения следва също така да смекчат въздействието от изхвърлянето на солния разтвор в околната среда и да увеличат рециклирането и повторното използване на енергията и минералите от солния разтвор в промишления сектор.

Водещи действия — Изграждане на интелигентна по отношение на водните ресурси икономика, която не оставя никого настрана, подкрепя конкурентоспособността на ЕС и привлича инвеститори	График
Препоръка относно принципа за поставяне на водната ефективност на първо място, насоки и доклад на ЕАОС относно неизползвания потенциал за водна ефективност.	2025— 2026 г.
Подкрепа за въвеждането на практики за повторно използване на водата също и извън селското стопанство и преразглеждане на Регламента за повторното използване на водата.	2026— 2028 г.

⁴⁷ Европейска агенция по околна среда (2024 г.) Доклад за състоянието на водите в Европа през 2024 г. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>

⁴⁸ Например сегашната Европейска платформа за подкрепа на заинтересованите страни за пътищата на преход.

Обществено водоснабдяване: • Подкрепа за намаляване на течовете, модернизиране на инфраструктурата и задълбочена оценка на данните.	2025— 2028 г.
Селско стопанство: • Максимално използване на стратегическите планове по ОСП за устойчивост на водните ресурси чрез обмен на знания и новаторски решения, насърчавани от мрежата на ЕС за ОСП, Европейското партньорство за иновации (EIP-AGRI), както и чрез подобрени и независими консултантски услуги за земеделските стопанства. • Продължаване през следващия програмен период на стимулирането на земеделските стопани да подобряват екологичните и климатичните показатели на своите стопанства, включително към по-добро управление на водите.	2025— 2026 г.
Промишленост и енергетика: • Започване на пилотен проект за насърчаване на водната ефективност, включително безводни технологии и технологии със затворен воден цикъл, в избрани промишлени клъстери. • Включване на потреблението на вода сред параметрите на обща схема на Съюза за оценка на устойчивостта на центровете за данни и предлагане на минимални стандарти за ефективност на потреблението на вода. • Публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за сухо охлаждане, ако се намерят подходящи партньори.	2025— 2027 г.

2.3 Осигуряване на чиста и финансово достъпна вода за всички, като се предоставят възможности на потребителите и другите ползватели

Достъп до безопасна и чиста питейна вода и добри санитарно-хигиенни условия като човешко право. Три десетилетия на разработване и прилагане на законодателството на ЕС в областта на водите, включително директивите за питейната вода и за пречистването на градските отпадъчни води, заедно със значителни инвестиции на ЕС, като цяло са осигурили достъп до безопасна питейна вода и добри санитарно-хигиенни условия в целия ЕС в съответствие с Европейския стълб на социалните права⁴⁹. Въпреки това 1,5 % от населението на ЕС живее без основни санитарно-хигиенни съоръжения, а около 4 % нямат подходящ достъп до безопасна питейна вода. Действията в тази област трябва да осигурят приобщаващи и справедливи усилия, които да отговарят на нуждите на жените и уязвимите групи, като хората с увреждания и малцинствата, както и на най-бедните региони на ЕС, за да се насърчи социалното, икономическото и териториалното сближаване, включително най-отдалечените региони. От особена важност за последните са специфичните климатични предизвикателства, пред които са изправени, в съчетание с недостатъчната водна инфраструктура, което пряко засяга достъпа до питейна вода. Подкрепата за системите за филтриране на вода в районите с твърда или много твърда вода е друг важен аспект.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg

Потребителите играят съществена роля за повишаване на устойчивостта на водните ресурси. Наред с утвърдената екомаркировка на ЕС, Регламентът за екопроектирането на устойчиви продукти (ESPR)⁵⁰ ще помогне на потребителите да намалят потреблението на вода, като избират по-малко замърсяващи продукти с по-ефективно използване на водата. Това би трябвало да пренасочи търсенето към продукти с интелигентно използване на водата, като по този начин се стимулира чистата и кръговата конкурентоспособност на ЕС. Появяват се нови частни инициативи, като унифицираният етикет за водата, за оценка на водната ефективност на продуктите.

Когато става въпрос за използването на вода в жилищните сгради и градското планиране, пестенето на енергия и пестенето на вода винаги трябва да вървят ръка за ръка. Новата Директива относно енергийните характеристики на сградите⁵¹, която подкрепя енергийната ефективност, включително ефективността на загряване на топлата вода, като една от целите си и инструментът „Нов европейски Баухаус“ предоставят значителни възможности за увеличаване на усилията за устойчивост на водните ресурси в цялата застроена среда, като същевременно увеличават участието на потребителите и гражданите и обмена на най-добри практики за планиране и концепции с отчитане на устойчивостта на водните ресурси. Това ще бъде отразено в предстоящата работна програма за периода 2026—2027 г. на инструмента „Нов европейски Баухаус“ и в предстоящия план за жилища на достъпни цени, в който също ще бъде разгледана устойчивостта на жилищното настаняване, включително устойчивостта на водните ресурси.

Трябва да се наблегне повече на осведомеността и участието на обществеността в управлението на водите. По-голямата осведоменост може да бъде подкрепена от цифрови инструменти и е от ключово значение за повишаване на желанието на гражданите да пестят вода, но също така и за намаляване на излагането им на рискове от наводнения или суши (вж. раздел 3). Осигуряването на пълно прилагане на изискванията за публична информация и прозрачност ще помогне за повишаване на осведомеността и подготвеността на гражданите да се включат в приобщаващо управление на водите. Комисията ще насърча обмена на най-добри практики за повишаване на осведомеността и подготвяне на обществото за по-ефективно участие в управлението на водите и в плановете за управление на речните басейни и на риска от наводнения.

Политиките за ценообразуване на водата, основани на действителното потребление, въздействието върху околната среда и платежоспособността, са от съществено значение за осигуряване на достъпа до вода, като същевременно се създават подходящи стимули за потребителите и другите ползватели. Рамковата директива за водите стимулира разумни национални политики за ценообразуване на водата, основани на справедливо споделено възстановяване на разходите и на принципа „замърсителят плаща“. Преработените директиви за питейната вода и за градските отпадъчни води гарантират редовна и изчерпателна информация за потреблението и цените на водата, както и съвети за тяхното намаляване.

⁵⁰ Наскоро приетият Работен план за екопроектирането на устойчиви продукти и енергийно етикетиране за периода 2025—2030 г. включва текстил/облекло, желязо и стомана и алуминий като продукти, за които ще бъдат разработени нови изисквания, както и редица продукти, свързани с водата и с енергопотреблението, като съдомиялни машини и перални машини, за които ще има изисквания за екопроектиране и/или енергийни етикети.

⁵¹ Съгласно Директивата за енергийната ефективност от държавите членки се изисква да гарантират, че регионалните и местните власти изготвят местни планове за отопление и охлаждане най-малкото в общини с над 45 000 жители.

Обменът на най-добри практики ще помогне на държавите членки да използват тези инструменти по най-ефективния начин.

Водещи действия — Осигуряване на чиста и финансово достъпна вода за всички, като се предоставят възможности на потребителите и другите ползватели	График
Да се обърне внимание на водния отпечатък на продуктите при определянето или актуализирането на изискванията по Регламента за екопроектиране на устойчиви продукти (ESPR) и екомаркировката на ЕС.	2025— 2027 г.
Насърчаване на най-добрите практики в областта на обществената осведоменост и ролята на ценообразуването на водата за насърчаване на ефективното използване на водата, възстановяването на разходите и принципа „замърсителят плаща“, както и свързаното с това национално управление на водите.	2026— 2027 г.
Повишаване на усилията за постигане на устойчивост на водните ресурси в застроената среда чрез предстоящата работна програма за 2026—2027 г. на инструмента „Нов европейски Баухаус“ и в предстоящия План за жилища на достъпни цени.	2026 г.

3. ПЕТ БАЗОВИ ОБЛАСТИ, КОИТО ДА ПРОПРАВЯТ ПЪТЯ ЗА УСТОЙЧИВА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ ЕВРОПА

За да постигнем целите, очертани в стратегията, е необходим подход, обхващащ цялото общество, със засилено сътрудничество между гражданите, предприятията, гражданското общество и групи, защитаващи интересите на природата, както и съответните администрации, които да работят между изолираните звена и различните нива на политиките с участието на всички заинтересовани страни. ЕС ще подкрепи това с действия в пет области.

3.1 Управление и изпълнение за стимулиране на промяната

Постигането на устойчивост на водните ресурси ще зависи от засиленото прилагане на всеобхватните достижения на правото на ЕС в областта на водите, както и от по-силните полезни взаимодействия с политиките в сектори като селското стопанство, промишлеността, енергетиката, транспорта и защитата на потребителите. В продължение на десетилетия регулаторните органи са предприемали действия за защита на водите в рамките на политиките на ЕС в областта на околната среда и здравеопазването. Посредством Европейския зелен пакт няколко ключови законодателни акта бяха преразгледани и модернизирани, което доведе до значителен напредък. И все пак, както се посочва в неотдавнашния доклад на Комисията⁵², пропуските в прилагането и финансирането досега значително са възпрепятствали постигането на целите на законодателството в областта на водите. Например при изготвянето на третите си планове за управление на речните басейни и вторите си планове за управление на риска от наводнения няколко държави членки не са предприели надлежни действия по препоръките на Комисията, издадени през 2019 г., и все още не са въвели подходящи регистри, контрол и, където е целесъобразно, санкции за избягване на прекомерното водовземане.

⁵² Доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно прилагането на Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО) и Директивата за наводненията (Директива 2007/60/ЕО) (Трети планове за управление на речните басейни Втори планове за управление на риска от наводнения), COM(2025) 2 final.

Въз основа на констатациите от последната си оценка на националните планове и на препоръките си за целия ЕС и за отделните държави, Комисията ще засили принудителното изпълнение. Тя ще започне структуриран диалог с държавите членки за съвместна работа за засилено прилагане на по-широките достижения на правото на ЕС в областта на водите. Използването на Инструмента за техническа подкрепа може да помогне на държавите членки при преодоляване на предизвикателствата, свързани с водата, включително тези, набелязани в рамките на европейския семестър.

Опростяването на правилата на ЕС в областта на водите може да допринесе значително за тяхното прилагане. Комисията редовно прави оценка на ключови законодателни актове, като Директивата за нитратите, която понастоящем се оценява. Освен това Комисията има за цел да опрости и повиши ефективността на електронното докладване съгласно Рамковата директива за водите, на базата на текущо проучване. Преразглеждането на Рамковата директива за морска стратегия също ще доведе до значително опростяване. В контекста на прилагането на системата за разширена отговорност на производителя, посочена в член 9 от Директива (ЕС) 2024/3019 относно пречистването на градските отпадъчни води, Комисията ще извърши актуализирано проучване на разходите и потенциалното ѝ въздействие върху засегнатите сектори. Освен това Комисията ще продължи да подкрепя държавите членки в прагматичното разработване на националните системи с оглед избягване на неочаквани или непредвидени последици, по-специално за наличността и финансовата достъпност на лекарствените средства⁵³.

Интелигентното по отношение на водата териториално планиране трябва да направлява устойчивото разгръщане на екологичния и цифровия преход. Комисията ще усъвършенства съществуващите инструменти за визуализация, които обединяват данни за околната среда с данни, свързани с водните и енергийните мрежи. Целта е информираност относно решенията на държавите членки в областта на териториалното планиране, като им се помогне да определят най-добрите райони за създаване на водоемки стопански дейности и същевременно се привлекат инвеститори за възстановяване на природата и модернизирани на водоснабдителните мрежи в подкрепа на тези стопански дейности.

Трансграничното сътрудничество трябва да се подобри допълнително. Европа има 75 трансгранични речни басейна. Въпреки че съгласно Рамковата директива за водите от държавите членки изрично се изисква да осигурят координирано изпълнение за международните речни басейни, има възможност за по-хармонизирана оценка на състоянието на водните обекти, по-добра съгласуваност между мерките, предприети от държавите нагоре и надолу по течението, включително с партньорските държави извън ЕС, и по-голямо внимание към управлението на водните количества. Комисията ще подкрепи партньорски инициативи за насърчаване на сътрудничеството между организациите, регионите и градовете в речните и морските басейни чрез програми и инициативи на ЕС, като „Хоризонт Европа“, тематичното партньорство по Програмата на ЕС за градовете (UAEU) „Град, чувствителен към водата“ и мрежата за партньорски практики на платформата Сближаване за преход⁵⁴. Това ще осигури важното участие на регионалните и местните нива, както показват инициативите по програмите по Interreg.

Водещи действия — Управление и изпълнение за стимулиране на промяната	График

⁵³ Както беше поискано в Резолюцията на Европейския парламент от 7 май 2025 г. относно европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси (2024/2104(INI)).

⁵⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/cohesion-4-transition_en

Засилване на изпълнението и започване на структуриран диалог с всички държави членки за ускоряване и разширяване на прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на водите въз основа на ключови приоритети за изпълнение, произтичащи от последната оценка на плановете за управление на речните басейни и на риска от наводнения.	2025—2026 г.
В рамките на мрежата за партньорски практики на платформата „Сближаване за преход“ да организира редовен обмен с региони, градове и органи за управление на водите, за да насърчи обмена на най-добри практики за абсорбиращи водата ландшафти, както и трансграничното сътрудничество в областта на водите, определено в програмата Interreg.	2025—2027 г.
Стартиране на инструмент за визуализация, който интегрира данни за околната среда с данни, свързани с водните и енергийните мрежи, за подпомагане на държавите членки в дейностите им за териториално планиране с цел идентифициране на най-добрите райони за взаимноизгодно локализиране на водоемки стопански операции.	2027 г.

3.2 Финансиране, инвестиции и инфраструктура за постигане на стабилно предлагане

Без значителни допълнителни публични и частни инвестиции във всички етапи на управлението на водите напредъкът към устойчивост на водните ресурси ще бъде твърде бавен или без значимо въздействие. Текущите годишни капиталови инвестиции за мерки в областта на водите (от ЕС, ЕИБ и националните бюджети) достигат около 55 милиарда евро (по цени от 2022 г.), което предполага годишен недостиг на инвестиции от около 23 милиарда евро годишно (0,1 % от БВП на ЕС) за изпълнение на съществуващото законодателство в областта на водите⁵⁵. Това включва инвестиции за превръщане на дъждовната вода в зелена (съхранявана в сухоземните екосистеми) чрез природосъобразни решения, а на сивата вода (използвана в градските населени места или в промишлените процеси) в синя (в реките и моретата), за да стане отново годна за природата. Инвестициите трябва да обхващат всички етапи на управление на водите и да се планират по интегриран начин, като се отчитат бъдещите климатични сценарии и оценката на произтичащите от тях рискове. Инвестициите трябва да подкрепят и новите технологии в областта на водите. Например държавите членки могат да използват стимулите, предвидени в платформата BlueInvest, в сините сектори и за разработването на критични технологии, свързани с водите, които отговарят на изискванията на платформата „Стратегически технологии за Европа“ (STEP). В същото време държавите членки трябва да избягват субсидии, които като страничен ефект могат да навредят на околната среда или да доведат до неефективно използване на водата.

В неотдавнашния междинен преглед на политиката на сближаване Комисията предложи изключителен пакет от мерки за насърчаване на държавите членки и регионите да

⁵⁵ ГД „Околна среда“, Environmental investment needs, financing and gaps in the EU-27 — update 2024 (internal analysis) („Нужди от инвестиции в околната среда, финансиране и пропуски в ЕС-27 — актуална информация за 2024 г.“ (вътрешен анализ). Трябва да се отбележи, че тази сума се основава до голяма степен на нуждите от водоснабдяване и канализация, като е възможно разходите за други мерки, свързани с прилагането на Рамковата директива за водите (РДВ) и Директивата за наводненията (ДН), да не са изцяло отразени.

инвестират в устойчивостта на водните ресурси. Този пакет включва до 100 % финансиране от ЕС и 30 % предварително финансиране на инвестиции за устойчивост на водните ресурси, предвидени в програмата по специалния приоритет за тази нова специфична цел, както и различни възможности за гъвкавост.

Някои държави членки срещат трудности при разходването на наличните средства на ЕС поради липса на административен капацитет и правни или организационни пречки. Капацитетът за извършване на инвестиции в устойчивостта на водните ресурси трябва да бъде подобрен, особено в по-слабо развитите региони. Заедно с реформите в управлението на водите на необходимото ниво, техническата помощ може да допринесе за възможно най-ефективното използване на наличните средства на ЕС.

Наличните средства на ЕС трябва да бъдат бързо разпределяни за инвестиции, насочени към намаляване на течовете чрез използването на цифрови инструменти, интелигентни измервателни уреди и технологии за повишаване на водната ефективност. Тези инвестиции не изискват толкова сложно планиране, колкото големите водни проекти. Комисията ще разработи насоки за държавите членки за (пилотни) проекти за директно приложение в тези области, за да се опростят и рационализират процедурите.

Следващата многогодишна финансова рамка (МФР) е възможност за допълнителна подкрепа на устойчивостта на водните ресурси чрез инвестиции и реформи. В контекста на националните и регионалните споразумения за партньорство държавите членки биха могли да се насочат към области като подобро управление, оценка на риска и подготвеност за бедствия, повишена ефективност и повторна употреба на водите, приоритетно намаляване на търсенето и засилен контрол. Освен това Комисията ще насърчи държавите членки да си сътрудничат в рамките на инициативата „Зелени и сини коридори“, за да подкрепят възстановяването на екологичната среда и инфраструктура, включително реките, влажните зони и крайбрежията.

Освен това Комисията засилва сътрудничеството си с групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за увеличаване на публичните и частните инвестиции в областта на водите както в ЕС, така и в световен мащаб. Групата на ЕИБ, която днес вече е най-голямата глобална организация за финансиране на водния сектор, разработи програма за водите в подкрепа на стратегията на Комисията за устойчивост на водните ресурси с планирано финансиране в размер на над 15 милиарда евро за периода 2025—2027 г. за проекти, които подобряват достъпа до вода, контрола на замърсяването, устойчивостта и конкурентоспособността на водния сектор на ЕС, включително чрез големи инфраструктурни съоръжения и природосъобразни решения. Освен това Комисията и Европейската инвестиционна банка ще обединят усилията си за преодоляване на пречките пред инвестициите в областта на водите. Това ще включва предложение за нов Консултативен механизъм за устойчиво развитие на водите, който да финансира техническата помощ на ЕИБ за изграждане на серия от проекти, както и за по-добра количествена оценка на нуждите от финансиране и възможностите за улесняване на инвестициите във водния сектор.

Частните инвестиции ще трябва да бъдат значително увеличени. Сътрудничеството с финансовите институции може да привлече повече частно финансиране за устойчивост на водните ресурси чрез подходи за смесено финансиране, новаторски модели, например „Водата като услуга“ и структурирани екосистеми за зелени и сини облигации. Схемите за възнаграждаване на екосистемните услуги имат също така потенциала да подпомогнат създаването на необходимите пазари. Комисията ще приеме пътна карта за природните кредити (Nature Credits), за да се използва потенциалът на тези инструменти и да се стимулира

разширяването на тези пазари. Освен това опростената рамка на ЕС за устойчиво финансиране и разгръщането на Съюза на спестяванията и инвестициите имат за цел да увеличат възможностите за финансиране на предприятията в ЕС, включително във водния сектор.

Породените от климата смущения подсилват икономическата обосновка на инвестициите в областта на водите, а новаторските подходи могат да помогнат за мобилизирането на значителни частни инвестиции. Водата все повече се признава като финансово значим фактор за предприятията, инвеститорите и правителствата. Съществуват обаче значителни пречки пред участието на частни инвестиции във водния сектор, чието преодоляване често изисква тясно сътрудничество между различните заинтересовани страни, като не на последно място са проблемите, свързани с незаконно безплатно използване на ресурси. Комисията ще създаде Инструмент за ускоряване на инвестициите в областта на устойчивостта на водните ресурси, който ще реализира 20 пилотни новаторски проекта за естествено задържане на вода и водна ефективност, като обедини местни инвеститори, доставчици на решения и собствателите на проблеми в сферата на водите, за да насърчи подобни действия в целия ЕС. Това може да се основава и на мрежите от живи лаборатории, създадени например в рамките на европейските партньорства и мисии. За да се справи с нарастващото предизвикателство, свързано със застраховането на икономическите загуби, причинени от природни бедствия в ЕС, включително такива свързани с водите, Комисията ще проучи възможните решения за намаляване на застрахователната празнина, като предприеме последващи действия във връзка с предложенията на Европейската централна банка и Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (EIOPA)⁵⁶. Стимулите за подобряване на информацията, ценообразуването и контрола на използваната вода (вж. раздел 2.3) също ще спомогнат за повишаване на привлекателността на инвестициите във водни ресурси, включително в сектори, които са силно зависими от водата и все по-уязвими от нейния недостиг, като селското стопанство, аквакултурите и енергетиката.

Водещи действия — Финансиране, инвестиции и инфраструктура за постигане на устойчиви доставки	График
Стартиране на Програма на ЕИБ за водите и Консултативен механизъм за устойчиво развитие на водите в сътрудничество с Комисията за увеличаване на помощта за потенциалните заематели, като се увеличи броят на проектите.	2025 г.
Подпомагане на държавите членки и регионите при пренасочването на средства по политиката на сближаване за устойчивост на водните ресурси в рамките на междинния преглед.	2025 г.
Създаване на Инструмент за ускоряване на инвестициите в областта на устойчивостта на водните ресурси	2026— 2027 г.
Стартиране на инициативата „Зелени и сини коридори“ в подкрепа на възстановяването на екологичната среда и инфраструктурата, включително реките, влажните зони и възстановяването на крайбрежието, за да се възстанови водният цикъл посредством подхода „от извора до морето“.	2027 г.
Приемане на пътна карта за природните кредити, за да се използва потенциалът на тези инструменти и да се стимулира разширяването на тези пазари.	2025 г.

⁵⁶ Съвместен документ от декември 2024 г. на ЕЦБ и EIOPA, „Към европейска система за управление на риска от природни бедствия“.

3.3 Цифровизация и изкуствен интелект за ускоряване и опростяване на доброто управление на водите

Цифровизацията има значителен потенциал за революционизиране на управлението на водите и насърчаване на устойчивото използване на водните ресурси. Тя ще създаде с навременен принос за по-добро разработване на политики и за подобряване на проектирането и експлоатацията на водната инфраструктура и услуги. На пазара се предлагат многобройни цифрови решения, включително изкуствен интелект⁵⁷. Въпреки това усвояването им остава твърде бавно и неравномерно.

За да разгърне този до голяма степен неизползван потенциал и за да се възползва от предстоящите съобщения относно Съюза на данните и приложението на изкуствения интелект, Комисията ще приеме план за действие, насочен към специфичните предизвикателства на водния сектор, като аналогови и остаряващи системи, много големи масиви от данни, разпръснати за съхранение на много места. Планът ще включва два основни стълба: i) внедряване на цифрови решения чрез финансиране и обмен на знания за изграждане на цифрови умения и насърчаване на трансфера на технологии във водния сектор; и ii) подкрепа за споделянето на данни за водите чрез насърчаване на разработването на национални портали за данни, за да се преодолее разпокъсаността и данните да станат лесно откриваеми, достъпни безплатно, оперативно съвместими и многократно използвани в съответствие с изискванията на Директивата за отворените данни⁵⁸.

Обслужването на „едно гише“ за продукти от наблюдението на Земята, свързани с управлението на водите, ще направи управлението на водите от Космоса достъпно лесно за всички. Въпреки че наблюдението на Земята се използва от десетилетия за прогнозиране на суши и наводнения, ежедневно му използване за управление на водите е много по-слабо разпространено. Програмата „Коперник“ и нейните шест специализирани услуги предоставят обширно портфолио от продукти, свързани с водите, които са достъпни изцяло, безплатно и свободно. Въпреки това тази информация е разпръсната. Комисията ще създаде обслужване на „едно гише“ за продукти от наблюдението на Земята, свързани с управлението на водите — тематичен център за водите, за да събере на едно място данни, продукти и инструменти, свързани с водите, и да улесни достъпа до тези данни и използването им. Това ще насърчи сътрудничеството между общностите за наблюдение на Земята и за управление на водите, в партньорство с Центъра за знания за наблюдението на Земята към Съвместния изследователски център, като гарантира, че продуктите на програмата „Коперник“ отговарят на нуждите на потребителите и на създателите на политики.

Органите за управление на водите, органите за планиране и издаване на разрешителни, както и частният сектор може да се нуждаят от помощ при оценката на рисковете, свързани с изменението на климата. Цифровите модели, които се разработват от Комисията, например „Европейският цифров океан — отражение на реалния“ и „Дестинация Земя“, ще подпомогнат оценката на дългосрочните водни условия и нейната наличност при различни

⁵⁷ Те включват интелигентни измервателни уреди, предоставящи данни в реално време за потреблението на вода, системи за прогнозна поддръжка и откриване на течове, цифрови двойници, както и продукти, базирани на данни, генерирани от in-situ, безпилотни или спътникови датчици.

⁵⁸ Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор.

сценарии на климатични промени или човешки дейности. Такива възможности могат да бъдат достъпни за националните и местните администрации преди 2030 г.

Водещи действия — Цифровизация и изкуствен интелект за ускоряване и опростяване на доброто управление на водите	График
Разработване и внедряване на приложенията „Дестинация Земя“ и „Европейският цифров океан — отражение на реалния“ за устойчивост на водните ресурси, като до 2030 г. тези възможности ще бъдат предоставени на националните и местните администрации в ЕС и извън него.	2025— 2030 г.
Разработване на общоевропейски план за действие относно цифровизацията във водния сектор, включително общеевропейска инициатива за интелигентно измерване за всички.	2026 г.
Пускане в действие на тематичен център „Коперник“ за водата.	2026 г.

3.4 Научни изследвания и иновации, воден сектор и умения за укрепване на конкурентоспособността

Иновациите в областта на водите трябва да бъдат разширени въз основа на Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия. Водата е важен компонент на рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации и вече има голямо портфолио от новаторски идеи и решения, разработени в Европа. Въпреки това реалното внедряване на тези решения извън етапа на проектиране все още е бавно. За да се справи с този въпрос, Комисията ще създаде взаимодействие между науката и политиката, за да се оползотворят знанията, получени от финансираните от ЕС и от държавите членки дейности за НИИ.

Комисията ще създаде Промислен алианс за интелигентен воден сектор, за да подкрепи неговото консолидиране чрез стимулиране на иновациите, конкурентоспособността и осигуряване на необходимите умения в областта на водите. Освен това, в съответствие с Пакта за чиста промишленост, Комисията ще проучи как обществените поръчки могат да насърчат съображенията за устойчивост на водните ресурси в съответните процедури за възлагане на обществени поръчки и опростен достъп до пазара за малките и средните предприятия, за да им помогне да разгърнат своя иновационен потенциал. В допълнение към тези инициативи Комисията ще стартира и Европейска академия за водите, за да отговори на нуждите от капацитет в европейския воден сектор, като насърчи публично-частните партньорства, иновациите и трансфера на технологии за преодоляване на недостига на умения.

Хората от всички възрасти и от различни области имат нужда от развиване на нови умения. Заетостта във водния сектор се е увеличила през последните години и ще продължи да се увеличава⁵⁹. Както публичните органи, така и частният сектор обаче са изправени пред застаряваща работна сила и недостиг на умения, особено в технически области като пречистването и управлението на водите, както и по отношение на цифровите умения. Пакетът „Съюз на уменията“, включващ Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), може да стимулира обучението на компетентните органи, специалистите по управление на водите и общностите. За сладководните басейни и океана трябва да се насърчават уменията в областта на науката,

⁵⁹ Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop), 2023 г. Умения в условията на преход: пътят до 2035 г. Люксембург: Служба за публикации. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/438491>

технологиите, инженерството и математиката (НТИМ)⁶⁰. За да осигурят на работната сила във водния сектор на ЕС подходящите умения, Комисията, водният сектор на ЕС и заинтересованите страни ще работят заедно, включително за евентуалното стартиране на широкомащабно партньорство за умения. Освен това Комисията ще подобри професионалното обучение, като увеличи подкрепата си за Платформата за високи постижения в професионалното обучение в областта на водата. Тя ще използва и съществуващата мрежа от европейски „сини училища“ за повишаване на грамотността и осведомеността по отношение на опазването на пресните водни ресурси и океаните в рамките на подхода „от извора до морето“.

Въпреки солидната база от знания, все още има пропуски в разбирането за европейските пресни и морски води, достъпността на водните ресурси, промените в климата и връзката между водата, енергията, храните и екосистемите. Ефективното използване на средствата на ЕС за научни изследвания може да помогне за пускането на пазара на иновативни технологии и да подкрепи малките и средните предприятия. Въз основа на авангардните научни изследвания в рамките на мисиите на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води“ и „Адаптиране към изменението на климата“, до края на 2026 г. Комисията ще приеме стратегия за научни изследвания и иновации за устойчивост на водните ресурси, която ще се занимава с разпокъсаността на инициативите на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите.

Накрая, за да се повиши конкурентоспособността на Европа в областта на водите чрез стимулиране на иновациите и преодоляване на недостига на умения и знания, е необходимо да се създадат повече полезни взаимодействия и да се свържат промишлеността, образованието и научните изследвания с подхода „от извора до морето“. Ето защо през 2026 г. Комисията ще стартира „Общност на знание и иновации (ОЗИ) в секторите на водите, морското дело и корабоплаването и екосистемите, свързани с тях, към Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ).

Водещи действия — Научни изследвания и иновации, воден сектор и умения за укрепване на конкурентоспособността	График
Взаимодействие между науката и политиката за разпространение на резултатите от финансираните от ЕС проекти в областта на научните изследвания и иновациите, например чрез платформа за обслужване на едно гише.	2026 г.
Стратегия за научни изследвания и иновации в областта на устойчивостта на водните ресурси.	2026 г.
Промислен алианс за интелигентен воден сектор за насърчаване на конкурентоспособността.	2026 г.
Европейска академия за водите.	2026—2027 г.
Общност за знание и иновации (ОЗИ) в секторите на водите, морското дело и корабоплаването и екосистемите, свързани с тях, към Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ).	2026 г.

3.5 Сигурност и подготвеност за повишаване на колективната устойчивост

Заплахите, обусловени от климата, и загубата на биологично разнообразие, злонамерените атаки, свързани с нарушаване на критична водна инфраструктура и

⁶⁰ Стратегически план за образованието в областта на НИТМ: умения за конкурентоспособност и иновации COM(2025)89.

водоснабдяване, както и случайното замърсяване на вътрешните и морските води, бяха определени от държавите членки като основни рискове за водите. През последните години подобни бедствия предизвикват все повече искания за съдействие от Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС) както в Европа, така и в други части на света. ЕС ще продължи да проявява солидарност за трансгранично сътрудничество, но за да се използват ефективно наличните средства и да се намали нуждата от помощ при бедствия, тази солидарност трябва да бъде допълнена от изначално заложените принципи на подготвеност. Особено важни в този контекст са регламентът за регионална спешна подкрепа за реконструкция (RESTORE), който подпомага държавите членки да мобилизират бързо средства⁶¹, и междинният преглед на политиката на сближаване.

Гражданите се нуждаят от местни решения, които да ги защитават и да им позволяват да бъдат подготвени за това, което не може да бъде предотвратено, в съответствие с европейската стратегия за Съюз на подготвеност⁶². Такива действия трябва да включват съображения, свързани с градоустройството, за справяне със замърсяването, като същевременно смекчават и адаптират към изменението на климата, подобряват управлението на риска от суши и наводнения, оптимизират използването на цифрови инструменти и системи за бързо предупреждение и укрепват връзките между вече съществуващите инструменти за управление на риска на европейско равнище (като инструментите за ранно предупреждение на услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“⁶³), на национално и местно равнище. Гражданите и общностите трябва да бъдат овластени да предприемат действия за адаптиране към измененията на климата и за защита от рисковете от наводнения и суши. Предоставянето на информация за специфичните рискове от наводнения и суши за сградите и земята е първата стъпка към повишаване на устойчивостта на обществото.

В ЕС съществуват много инструменти за защита на населението от свързани с водата бедствия, или за смекчаване на последиците от тях, но те невинаги са достатъчно познати или използвани. Важно е да се овластят гражданите да се запознаят с нарастващите рискове от водни бедствия, предизвикани от климата, и да ги управляват, както се призовава в целите на Съюза за устойчивост на бедствия, разработени в рамките на механизма за гражданска защита на Съюза⁶⁴. Комисията ще усъвършенства системите на ЕС за ранно предупреждение и мониторинг за наводнения и суши, като подкрепя действията на държавите членки в реално време чрез укрепване на Европейската обсерватория за сушите и Европейската система за

⁶¹ Регламент (ЕС) 2024/3236 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1057 и (ЕС) 2021/1058 във връзка с Регионалната спешна подкрепа за реконструкция (RESTORE).

⁶² JOIN(2025) 130 final. Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейската стратегия за Съюз на подготвеност.

⁶³ Услугата за управление на извънредни ситуации „Коперник“ със своите системи за ранно предупреждение за горски пожари (Европейска информационна система за горски пожари — EFFIS), за наводнения (Европейска и глобална системи за осведоменост за наводненията — EFAS и GloFAS) и за суши (Европейска и глобална обсерватория за сушите — EDO и GDO), инструментът за наблюдение на районите с риск от наводнения за повишаване на осведомеността.

⁶⁴ Първите цели на Съюза за устойчивост при бедствия бяха определени в съответствие с член 6, параграф 5 от Решението за механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС) и бяха публикувани през февруари 2023 г. Препоръка за установяване на цели на Съюза за устойчивост при бедствия, ОВ С 56, 15.2.2023 г., стр. 1. Съобщение относно целите на Съюза за устойчивост при бедствия: Съвместни действия за справяне с бъдещи извънредни ситуации, COM(2023) 61.

информираност за наводнения на услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“.

Познаването и преодоляването на нашите слабости ще ни направи по-устойчиви. Тъй като честотата и сериозността на въздействието на кибератаките срещу водни съоръжения се увеличават, подходящото планиране на сигурността и по-доброто разбиране на уязвимостите ще помогнат на Съюза и на икономическите оператори да отразяват враждебните действия срещу физическата и кибернетичната цялост, включително на инфраструктурата за снабдяване с питейна вода и пречистване на отпадъчни води и умишленото замърсяване на водата. Това планиране ще има голяма полза от пълното прилагане на Директивата относно устойчивостта на критичните субекти (CER)⁶⁵ и Директивата относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (Директива МИС 2)⁶⁶. Предстоящото съобщение на Комисията, в което се определят необвързващи насоки в подкрепа на държавите членки при идентифицирането на техните критични обекти и докладването на резултатите от техните оценки на риска, ще се прилага за секторите на питейната вода и отпадъчните води в съответствие с обхвата на Директивата относно устойчивостта на критичните субекти (CER). Друг важен елемент от укрепването на устойчивостта на ЕС е подпомагането на публичните органи, предприятията и обществеността в подготовката им за бъдещи климатични рискове, включително чрез използването на общи референтни сценарии за климата и цифрови инструменти за системите за ранно предупреждение и мониторинг в реално време в ЕС.

Водещи действия — Сигурност и подготвеност за повишаване на колективната устойчивост	График
Повишаване на устойчивостта на водната инфраструктура на брега и в морето чрез прилагане на Директивата относно устойчивостта на критичните субекти.	2025 г.
Усъвършенстване на системите на ЕС за ранно предупреждение и мониторинг в реално време чрез укрепване на Европейската обсерватория за сушиите и Европейската система за информираност за наводнения на услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“.	От 2025 г.
Приемане на европейски план за адаптиране към измененията на климата.	2026 г.

4. ДЕЙСТВИЯ В СВЕТОВЕН МАЩАБ — ДАВАНЕ НА ВОДЕЩ ПРИМЕР, АНГАЖИМЕНТИ И ИНИЦИАТИВИ

До края на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие остават пет години. Напредъкът към цел 6⁶⁷ за устойчиво развитие (ЦУР 6) е доста по-бавен от нужното. В световен мащаб 2,2 милиарда души все още нямат достъп до безопасна питейна вода, повече от половината от човечеството няма достъп до безопасни санитарно-хигиенни условия, а много от водосборните басейни са изправени пред нарастваща степен на деградация, която застрашава здравето на екосистемите и достъпа до вода и се утежнява от изменението на климата. Влажните зони са

⁶⁵ До 2026 г. държавите членки ще приемат стратегия за повишаване на устойчивостта на критичните субекти, обхващащи секторите на питейната вода и отпадъчните води.

⁶⁶ Директива (ЕС) 2022/2555 относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (директива МИС 2), ОВ L 333, 27.12. 2022 г., стр. 80.

⁶⁷ ЦУР 6 Осигуряване на достъпност и устойчиво управление на водите и канализация за всички.

най-ефективният природен мениджър на водите, но в целия свят те изчезват три пъти по-бързо от горите, което увеличава риска от опустиняване и наводнения. Смята се, че до 2030 г. почти половината от населението на света ще страда от недостиг на вода⁶⁸.

Необходими са бързи и радикално трансформиращи глобални действия, включително предефиниране на начина, по който оценяваме и управляваме водата в името на общото благо, за да избегнем ускорена водна криза. Чрез действията си по Стратегията за Global Gateway ЕС ще допринесе за опазването и възстановяването на световния воден цикъл, за изграждането на интелигентна по отношение на водните ресурси икономика и за осигуряването на сигурност на водните ресурси за всички, в съответствие с целите на тази стратегия на равнище ЕС и Пакта за бъдещето⁶⁹. ЕС ще разшири стратегическите партньорства и дипломацията в областта на водните ресурси, за да насърчи интегрираното управление на водните ресурси, подхода „от извора до морето“, използването на природосъобразни решения, инвестициите в устойчиво водоснабдяване и канализация за всички и основани на иновации реформи в политиката. Като част от изграждането на интелигентна по отношение на водите кръгова и конкурентоспособна икономика ЕС ще подкрепи глобални инициативи за насърчаване на ефективното използване на водата и повторното ѝ използване във всички икономически сектори. Освен това ЕС ще подкрепи финализирането и приемането на Насоките относно Кодекс алиментариус⁷⁰, за да се гарантира микробиологично безопасното използване и повторна употреба на водата в производството на храни по целия свят.

Връзката между водата, мира и сигурността ще бъде укрепена чрез обединяване на усилията на участниците в хуманитарната сфера, развитието и мира, които се застъпват за спазването на международното хуманитарно право в подкрепа на безопасността и сигурността на водните ресурси, водния персонал и инфраструктурата в конфликтните зони. Като определя задължителни минимални екологични изисквания за финансираните от ЕС операции за хуманитарна помощ, ЕС насърчава устойчивостта на водните ресурси в условия, които са особено засегнати от недостиг на вода⁷¹.

По-силното глобално управление на водите е от съществено значение за стабилния напредък, стратегическото управление и преодоляването на разпокъсаността. Конференцията на ООН за водите през 2023 г. постави твърдо въпроса за водата на световния политически пейзаж с амбициозната Програма за действие в областта на водите⁷², последвана от резолюцията за водите от шестата сесия на Асамблеята на ООН по околната среда (UNEA-6)⁷³, общосистемната стратегия за водите и канализацията⁷⁴ и назначаването на специален пратеник на ООН по въпросите на водите. ЕС ще работи за постигане на амбициозни и ориентирани към действия резултати от предстоящите конференции на ООН за водите, включително редовен междуправителствен процес на ООН за водите, включване на въпросите за водите в многостранните процеси и участие в ключови коалиции. ЕС също така ще ангажира страните партньори с управлението на водите,

⁶⁸ Доклад на ООН за развитието на водите в световен мащаб (2024 г): Вода за благоденствие и мир.

⁶⁹ [Резолюция на Общото събрание на ООН 79/1](#)

⁷⁰ [fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf](https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf)

⁷¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment_en

⁷² <https://sdgs.un.org/conferences/water2023/action-agenda>, with 33 EU commitments <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>

⁷³ <https://docs.un.org/en/UNEP/EA.6/RES.13>

⁷⁴ [UN System-wide Strategy for Water and Sanitation July2024 vs23July2024.pdf](#)

включително чрез изграждане на партньорска мрежа от пратеници по въпросите на водите в държавите членки на ЕС.

ЕС ще подкрепи разширяването на обхвата на Конвенцията на ООН за водите⁷⁵ като средство за насърчаване на устойчивото управление на общите водни ресурси, предотвратяването на конфликти, укрепването на мира, сигурността и икономическото развитие. Чрез Global Gateway⁷⁶ Екип Европа (Комисията, ЕИБ и финансовите институции в областта на развитието на държавите членки) предоставя над 1,2 милиарда евро за подпомагане на управлението, знанията и инвестициите в 18 големи трансгранични водни басейна в 47 държави в Африка и Централна Азия. Това включва инициативи като Международния фонд за Аралско море и програмата „Синя Африка“.

ЕС ще укрепи националните и регионалните партньорства в областта на водните ресурси. Това включва Съюза за Средиземноморската програма за водите до 2030 г. и предстоящия Нов пакт за Средиземноморието, за да се справи с нарастващия недостиг на вода и въздействието върху климата в региона. ЕС ще подкрепя страните кандидатки и съседните държави, включително чрез инвестиционната рамка за Западните Балкани и Източното съседство и инструмента за Украйна. В този контекст стратегическият подход на ЕС към Черно море⁷⁷ е от особена важност, за да се подкрепят местните общности, наред с другото, срещу свързаните с войната екологични щети. ЕС ще предложи включването на съответното законодателство в областта на водите в достиженията на правото на ЕС, обхванати от Договора за създаване на Енергийна общност⁷⁸. ЕС и Централна Азия ще засилят сътрудничеството си чрез наскоро договореното стратегическо партньорство, като инвестиционният пакет по Global Gateway на стойност 12 милиарда евро ще бъде насочен към четири ключови приоритета, включително климат, води и енергия. Авангардният воден сектор на ЕС е от ключово значение за подпомагане на страните партньори, разработване на технологии за ефективно използване на водата, финансиране на устойчива инфраструктура и стимулиране на иновациите. ЕС ще подкрепи стимулите на политиките, механизмите за финансиране и малките и средните предприятия от водния сектор, за да се възползват от съответните пазарни възможности.

ЕС остава ангажиран да помага за преодоляване на значителния недостиг на международно финансиране в областта на водните ресурси. Чрез Global Gateway ЕС и неговите държави членки продължават да са най-големият донор на официална помощ за развитие, включително за водна инфраструктура и природосъобразни решения, засилени чрез мобилизиране на ангажираността на частния сектор по линия на Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР+). ЕИБ и Европейската банка за възстановяване и развитие, заедно с други многостранни банки за развитие, поеха ангажимент за по-голямо финансиране за сигурността на водните ресурси и ще засилят сътрудничеството си⁷⁹. ЕС ще продължи да подкрепя инвестициите главно чрез механизми за смесено финансиране и гаранции и да подобрява инвестиционния климат, като улеснява правните реформи и насърчава високи

⁷⁵ Конвенция за опазването и използването на трансграничните водни течения и международните езера.

⁷⁶ Европейска стратегия за справяне с най-неотложните глобални предизвикателства и за мобилизиране на до 300 милиарда евро инвестиции за устойчиви и висококачествени проекти https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_bg.

⁷⁷ JOIN(2025) 135/3, Съвместно съобщение „Стратегическият подход на Европейския съюз към Черноморския регион“.

⁷⁸ [Договор за създаване на Енергийна общност — Начална страница на Енергийната общност](#)

⁷⁹ <https://www.eib.org/files/press/CommitmenttoWaterSecuritywithlogos.pdf>

социални и екологични стандарти. Това включва инициативи като Climate Investor 2 — инструмент за смесено финансиране, който мобилизира до 2,2 милиарда евро за инфраструктурни проекти за водоснабдяване, канализация и за океана, както и стратегически обществени поръчки и подкрепа за екологични, социални и управленски рамки. Партньорствата за чиста търговия и инвестиции също биха могли да имат своята роля.

Водещи действия — Действия в световен мащаб — даване на водещ пример, ангажименти и инициативи	График
Насърчаване на устойчивостта на водните ресурси чрез Global Gateway посредством подкрепа за приоритетни инициативи, свързани с водите, и засилен ангажимент на държавите и регионите.	От 2025 г.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията призовава държавите членки, институционалните партньори, предприятията и всички части на обществото да предприемат действия в съответствие с насоките, посочени в настоящата стратегия.

От декември 2025 г. на всеки две години Комисията ще свиква Форум за устойчивост на водните ресурси, на който в рамките на приобщаващ диалог ще се събират заинтересованите участници от ЕС и заинтересованите страни, за да се направи преглед на напредъка, постигнат в повишаването на устойчивостта на водните ресурси на всички равнища на управление, предприятията и гражданското общество, и да се наблюдава изпълнението на настоящата стратегия.

През 2027 г. Комисията ще направи междинен преглед на напредъка, постигнат при изпълнението на действията, включени в тази стратегия. Също така ще бъде направена първа оценка как се възприема препоръката за поставяне на водната ефективност на първо място. В този контекст някои от действията могат да бъдат актуализирани или преразгледани.

През 2029 г. Комисията ще направи оценка на постигнатия напредък, включително цялостна оценка на националните действия, предприети в съответствие с препоръката за поставяне на водната ефективност на първо място. Комисията също така ще определи възможните допълнителни действия, необходими за справяне с възникващите проблеми, и съответно ще преразгледа, ако е необходимо, набелязаните цели и действия с оглед постигане на устойчивост на водните ресурси във всички сектори на обществото.

ПРИЛОЖЕНИЕ I — ПЪЛЕН СПИСЪК НА ДЕЙСТВИЯТА

	ДЕЙСТВИЯ	График
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ВОДНИЯ ЦИКЪЛ		
	Определяне, включително чрез структурирани диалози с държавите членки, на приоритетите за прилагане на Рамковата директива за водите и Директивата за наводненията, с акцент върху качеството и количеството на водата.	2025—2026 г.
	Преразглеждане на Рамковата директива за морска стратегия.	2027 г.
	Разработване на показатели за недостиг на вода и на Техническо ръководство за планове за управление на сушите.	2026—2027 г.
	Справяне с основните източници на замърсяване: • Публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за откриване и отстраняване на PFAS и други устойчиви химикали, ако се намерят подходящи партньори. • Създаване на инструментариум за подпомагане на държавите членки с цел подкрепа на действия за намаляване на замърсяването с хранителни вещества, включително чрез подобро моделиране, интерактивни карти и обмен на най-добри практики.	2027 г. 2026—2027 г.
ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНТЕЛИГЕНТНА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ ИКОНОМИКА, КОЯТО НЕ ОСТАВА НИКОГО НАСТРАНА, ПОДКРЕПЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ЕС И ПРИВЛИЧА ИНВЕСТИТОРИ		
	Препоръка относно принципа за поставяне на водната ефективност на първо място, насоки и доклад на ЕАОС относно неизползвания потенциал за водна ефективност.	2025—2026 г.
	Подкрепа за въвеждането на практики за повторно използване на водата също и извън селското стопанство и преглед на Регламента за повторното използване на водата.	2026—2028 г.
	Обществено водоснабдяване: • Подкрепа за намаляване на течовете, модернизиране на инфраструктурата и задълбочена оценка на данните.	2025—2028 г.
	Селско стопанство: • Максимално използване на стратегическите планове по ОСП за устойчивост на водните ресурси чрез обмен на знания и новаторски решения, насърчавани от мрежата на ЕС по ОСП, Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост (EIP-AGRI), както и чрез подобрени и независими консултантски услуги за земеделските стопанства. • Продължаване през следващия програмен период на стимулирането на земеделските стопани да подобряват екологичните и климатичните показатели на своите стопанства, включително към по-добро управление на водите.	2025—2026 г.
	Промишленост и енергетика:	2025—2026 г.

	• Започване на пилотен проект за насърчаване на водната ефективност, включително безводни технологии и технологии със затворен воден цикъл, в избрани промишлени кълъстери. • Включване на потреблението на вода сред параметрите на обща схема на Съюза за оценка на устойчивостта на централите за данни и предлагане на минимални стандарти за ефективност на потреблението на вода. • Публично-частна инициатива за постигане на технологичен пробив в областта на осъществимите и финансово достъпни методи за сухо охлаждане, ако се намерят подходящи партньори.	
	Насърчаване на обмяна на най-добри практики по отношение на баланса на пресните води, като се отчитат водните потоци, водната ефективност и интелигентното измерване на водата във всички икономически сектори	От 2025 г.
	Оценка на качеството на наличните данни за водите, и когато е целесъобразно, представяне на законодателно предложение за въвеждане на нови модули за икономически сметки за околната среда за сметките за водите.	До края на 2026 г.
ОСИГУРЯВАНЕ НА ЧИСТА И ФИНАНСОВО ДОСТЪПНА ВОДА ЗА ВСИЧКИ, КАТО СЕ ОВЛАСТЯВАТ ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ДРУГИТЕ ПОЛЗВАТЕЛИ		
	Да се обърне внимание на водния отпечатък на продуктите при определянето или актуализирането на изискванията по Регламента за екопроектиране на устойчиви продукти (ESPR) и екомаркировката на ЕС.	2025—2027 г.
	Насърчаване на най-добри практики в областта на обществената осведоменост и ролята на ценообразуването на водата за насърчаване на ефективното използване на водата, възстановяването на разходите и принципа „замърсителят плаща“, както и свързаното с това национално управление на водите.	2026—2027 г.
	Повишаване на усилията за постигане на устойчивост на водните ресурси в застроената среда чрез предстоящата работна програма за 2026—2027 г. на инструмента „Нов европейски Баухаус“ и в предстоящия план за жилища на достъпни цени.	2026 г.
УПРАВЛЕНИЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ПРОМЯНАТА		
	Засилване на изпълнението и започване на структуриран диалог с всички държави членки за ускоряване и разширяване на прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на водите въз основа на ключови приоритети за изпълнение, произтичащи от последната оценка на плановете за управление на речните басейни и на риска от наводнения.	2025—2026 г.
	В рамките на мрежата за партньорски практики на общностната платформа Community of Practice, организиране на редовен обмен с региони, градове и водни власти, за да се насърчи обменът на най-добри практики за абсорбиращи водата ландшафти и трансграничното сътрудничество в областта на водите, идентифицирани в рамките на програмата Interreg.	2025—2027 г.

	Стартиране на инструмент за визуализация, който интегрира данни за околната среда с данни, свързани с водните и енергийните мрежи, за подпомагане на държавите членки в дейностите им за териториално устройство с цел идентифициране на най-добрите райони за взаимноизгодно локализиране на стопански операции, изискващи много вода.	2027 г.
	Създаване на форум за устойчивост на водните ресурси.	От 2026 г.
ФИНАНСИРАНЕ, ИНВЕСТИЦИИ И ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВО ПРЕДЛАГАНЕ		
	Стартиране на Програма на ЕИБ за водите и Консултативен механизъм за устойчиво развитие на водите в сътрудничество с Комисията за увеличаване на помощта за потенциалните заематели, като се увеличи броят на проектите.	2025 г.
	Подпомагане на държавите членки и регионите при пренасочването на средства по политиката на сближаване за устойчивост на водните ресурси в рамките на междинния преглед.	2025 г.
	Създаване на Инструмент за ускоряване на инвестициите в областта на устойчивостта на водните ресурси.	2026—2027 г.
	Стартиране на инициативата „Зелени и сини коридори“ в подкрепа на възстановяването на екологичната среда и инфраструктурата, включително реките, влажните зони и възстановяването на крайбрежието, за да се възстанови водният цикъл с подход „от извора до морето“.	2027 г.
	Приемане на пътна карта за природните кредити, за да се използва потенциалът на тези инструменти и да се стимулира разширяването на тези пазари.	2025 г.
	Използване на Инструмента за техническа подкрепа за подпомагане на държавите членки при справяне с предизвикателствата, свързани с водите, особено с тези, набелязани в рамките на европейския семестър.	От 2025 г.
ЦИФРОВИЗАЦИЯ И ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ ЗА УСКОРЯВАНЕ И ОПРОСТЯВАНЕ НА ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ		
	Разработване и внедряване на приложенията „Дестинация Земя“ и „Европейският цифров океан — отражение на реалния“ за устойчивост на водните ресурси, като до 2030 г. тези възможности ще бъдат предоставени на националните и местните администрации в ЕС и извън него.	2025—2030 г.
	Разработване на общоевропейски план за действие относно цифровизацията във водния сектор, включително общеевропейска инициатива за интелигентно измерване за всички.	2026 г.
	Пускане в действие на тематичен център „Коперник“ за водата.	2026 г.
НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ, ВОДЕН СЕКТОР И УМЕНИЯ ЗА УКРЕПВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА		
	Взаимодействие между науката и политиката за разпространение на резултатите от финансираните от ЕС проекти в областта на научните изследвания и иновациите, например чрез платформа за обслужване на едно гише.	2026 г.

	Стратегия за научни изследвания и иновации в областта на устойчивостта на водните ресурси.	2026 г.
	Промислен алианс за интелигентен воден сектор за насърчаване на конкурентоспособността.	2026 г.
	Европейска академия за водите.	2026—2027 г.
	Общност за знание и иновации (ОЗИ) в секторите на водите, морското дело и корабоплаването и екосистемите, свързани с тях, към Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ).	2026 г.
	Насърчаване на по-нататъшни научни изследвания и иновации за насърчаване на устойчивото обезсоляване.	2026 г.
	Програмата Water Tech challenge в сътрудничество с Европейския съвет по иновациите.	предстои да се определи
СИГУРНОСТ И ПОДГОТВЕНОСТ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КОЛЕКТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ		
	Повишаване на устойчивостта на водната инфраструктура на брега и в морето чрез прилагане на Директивата относно устойчивостта на критичните субекти.	2025 г.
	Усъвършенстване на системите на ЕС за ранно предупреждение и мониторинг в реално време чрез укрепване на Европейската обсерватория за сушите и Европейската система за информираност за наводнения на услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“.	От 2025 г.
	Приемане на европейски план за адаптиране към измененията на климата.	2026 г.
	Засилване на превенцията на инфекциозните заболявания, предавани по воден път, чрез прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2371 относно сериозните трансгранични заплахи за здравето.	От 2022 г.
ДЕЙСТВИЯ В СВЕТОВЕН МАЩАБ — ДАВАНЕ НА ВОДЕЦ ПРИМЕР, АНГАЖИМЕНТИ И ИНИЦИАТИВИ		
	Насърчаване на устойчивостта на водните ресурси чрез Global Gateway посредством подкрепа за приоритетни инициативи, свързани с водите, и засилен ангажимент на държавите и регионите.	От 2025 г.
	Засилване на глобалното управление на водите чрез започване на обсъждане относно бъдещата глобална рамка за управление на водите.	От 2025 г.
	Насърчаване на трансграничното сътрудничество в областта на водите чрез подпомагане на присъединяването към Конвенцията на ООН за водите.	От 2025 г.
	Подпомагане на достъпа до подобрен източник на питейна вода и/или санитарно-хигиенни съоръжения за поне 70 милиона души, мобилизиране на по-големи инвестиции и повишаване на конкурентоспособността на водния сектор на ЕС.	текущо действие
	Значително увеличаване на инвестициите в природосъобразни решения в инфраструктурите или във връзка с тях.	От 2026 г.
	Включване на водата в международните процеси, включително трите конвенции от Рио де Жанейро за изменението на климата, биоразнообразието и опустиняването.	От 2025 г.

	Подобряване на изпълнението на свързаните с водата цели и задачи ⁸⁰ от Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал.	текущо действие
	Повишаване на ангажираността на ЕС по Рамсарската конвенция.	От 2025 г.
	Засилване на участието, наред с другото, в Г-7, Г-20, Коалицията за сътрудничество в областта на трансграничните води, инициативата Freshwater Challenge и диалога за водите от Баку.	От 2025 г.
	Оценка на инвестиционните нужди на всяка страна кандидатка за постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на водите.	От 2026 г.
	Засилване на участието в Съюза за Средиземноморието и в Синьото средиземноморско партньорство.	От 2025 г.

⁸⁰ <https://www.cbd.int/gbf/targets>

Възстановяване и опазване на водния цикъл

До 2030 г. ще бъдат въведени мерки за възстановяване на поне 30 % от крайбрежните и сладководните местообитания в ЕС, които не са в добро състояние (*Регламент относно възстановяването на природата*).

До 2030 г. поне 30 % от видовете и местообитанията, които понастоящем не са в благоприятен природозащитен статус, да преминат в тази категория или да показват силна положителна тенденция (*Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.*).

До 2030 г. най-малко 25 000 km от реките в ЕС ще трябва да бъдат възстановени като свободно течащи реки (*Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.*).

До 2027 г. държавите членки да защитават, подобряват и възстановяват всички повърхностни и подземни водни обекти с цел постигане на добро състояние (*Рамкова директива за водите*).

Изграждане на интелигентна по отношение на водните ресурси икономика, която не оставя никого настрана, подкрепя конкурентоспособността на ЕС и привлича инвеститори

До 2030 г., секторите с най-голямо потребление на вода ще са възприели и подобрили практиките за ефективно използване на водата, включително следните сектори, въз основа на съществуващото законодателство на ЕС:

- Енергетика: във всяка държава членка ще започнат да се прилагат национални планове за обновяване на сградите, които трябва да бъдат разработени до 2026 г., за да се постигне постепенното обновяване на съществуващите сгради във високоэффективни и декарбонизирани сгради до 2050 г., включително чрез подходи и програми, насочени към пречистването на водата (*Директива относно енергийните характеристики на сградите*).
- Промисленост: използването на вода ще започне да се намалява осезаемо в най-големите промишлени и животновъдни производствени процеси в ЕС (*Директива относно емисиите от промишлеността*).

Освен това, що се отнася до селското стопанство, до 2027 г. стратегическите планове по ОСП предвиждат подкрепа за практики (извън задължителните изисквания) за подобряване на състоянието на почвите (и по този начин за подобряване на задържането на вода и ограничаване на ерозията) на 47 % от земеделските площи в ЕС. Подкрепата за практиките за устойчиво използване на пестициди и подобро управление на хранителните вещества ще обхване съответно 27 % и 15 % от земеделските площи на ЕС (подкрепа по ОСП и стратегически планове по ОСП).

До 2030 г. държавите членки, чиито нива на течове във водоснабдителната мрежа надвишават общоевропейския праг, който ще бъде определен до 2028 г., ще представят план за действие с мерки за намаляване на течовете в техните водоснабдителни мрежи (*Директива за питейната вода*).

До 2030 г. Комисията и държавите членки ще насърчават повторното използване на пречистените градски отпадъчни води за всички подходящи цели извън селското стопанство и ще оценят осъществимостта и целесъобразността на определянето на цел на ЕС за повторното използване на водата във всички икономически сектори (*Регламент за повторното използване на водата*).

Осигуряване на чиста и финансово достъпна вода за всички, като се предоставят възможности на потребителите и другите ползватели

До 2027 г. държавите членки ще въведат прозрачни сметки за питейна вода и отпадъчни води, за да се повиши информираността на потребителите относно тяхното потребление и реалната цена на водата, както и системи за наблюдение на показателите за обществено здраве в градските отпадъчни води в случай на извънредни ситуации (*Директива за питейната вода, Директива за пречистването на градските отпадъчни води*).

До 2029 г. държавите членки ще информират Комисията за мерките, предприети за подобряване на достъпа до питейна вода и канализация за всички, включително за уязвимите и маргинализираните групи, и ще започнат да информират Комисията на всеки шест години по този въпрос (*Директива за питейната вода и Директива за пречистването на градските отпадъчни води*).

До 2030 г. ЕС ще предостави подкрепа за достъпа на 70 милиона души до подобрен източник на питейна вода и/или санитарно-хигиенни съоръжения (*Ангажимент на ЕС по Програмата за действие в областта на водите*).

До 2033 г. всички градове в ЕС с население над 100 000 жители ще изготвят интегрирани планове за управление на градските отпадъчни води, като ще дадат приоритет на природосъобразните решения и зелените/сините инфраструктури (*Директива за пречистване на градските отпадъчни води*).